

Звіт про роботу Нотаріальної палати України за 2016 рік

Нотаріальна палата України (далі – НПУ), державна реєстрація якої проведена 19 квітня 2013 року, є недержавною неприбутковою професійною організацією, яка об'єднує всіх нотаріусів України на засадах обов'язкового членства відповідно до статті 16 Закону України «Про нотаріат».

З жовтня 2013 року НПУ є членом Міжнародного союзу Латиського нотаріату .

Свою діяльність НПУ здійснює у межах повноважень, визначених Статутом НПУ, Законом України «Про нотаріат» та іншими законодавчими актами.

Організаційне, інформаційно – аналітичне, матеріально - технічне, фінансове забезпечення діяльності НПУ, її органів та відділень НПУ покладається на апарат НПУ.

У 2016 році Радою НПУ було затверджено штат апарату НПУ у кількості 23 одиниць, з яких 13 посад були вакантними.

У жовтні 2016 року Радою НПУ було затверджено зміни до організаційної структури НПУ та встановлено штатну чисельність апарату НПУ у кількості 16 осіб.

Вакантними залишаються 2 посади.

На виконання статутних завдань, відповідно до мети та напрямів діяльності НПУ, протягом 2016 року було проведено наступні заходи:

1). **22-23 квітня 2016 року** у м. Києві, за ініціативою нотаріусів України, відбувся позачерговий З'їзд нотаріусів України. На цьому з'їзді Президентом НПУ було обрано Марченка Володимира Миколайовича.

Відповідно до чинного законодавства України державну реєстрацію змін було проведено 23 травня 2016 року .

2). **23 вересня 2016 року** за ініціативою НПУ (рішення Ради НПУ) у м. Києві відбувся черговий З'їзд нотаріусів України, на якому були внесені відповідні зміни до Статуту НПУ.

3). **7 квітня 2016 року**, на виконання укладеного між Нотаріальною палатою України та Київським національним університетом імені Тараса Шевченка договору про співпрацю, було проведено Міжнародну науково-практичну конференцію на тему: «Національні і міжнародні стандарти становлення професії нотаріуса: тенденції і перспективи розвитку» .

4). **25-26 вересня 2016 року** в НПУ перебувала делегація МСЛН з метою підготовки до 2-ї експертизи українського нотаріату, відповідно до рішення, прийнятого Асамблеєю МСЛН у Лімі (Перу) у жовтні 2013 року.

5). **З 13 по 15 листопада 2016 року** проходив другий візит делегації Комісії з міжнародного нотаріального співробітництва МСЛН у складі 5-ти осіб, на чолі з головою КМНС Мішелем Мерлотті, з метою проведення 2-ої експертизи Нотаріальної палати України щодо виконання критеріїв, що висуваються до нотаріатів латинського типу.

У відповідності до вимог пункту 5.13. Статуту НПУ, протягом 2016 року було проведено **7 (сім)** засідань Ради НПУ, з яких **1 (одне)** розширене засідання: за участю голів Комісій НПУ (Комісії з питань професійної етики, Ревізійної комісії НПУ, Комісії з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, Комісії з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування, Комісії з питань інформаційної політики та протидії корупції, Комісії з питань соціального захисту та професійних прав нотаріусів, Комісії з розвитку фізичної культури, спорту, творчості та мистецтва).

Водночас, у звітному періоді, а саме 14 квітня 2016 року із-за неявки членів Ради НПУ, **1 (одне)** засідання Ради НПУ не відбулося, у зв'язку із чим був відсутній кворуму для прийняття рішень.

Під час засідань, Радою НПУ було розглянуто 70 питань щодо діяльності НПУ та її відділень, і прийнято 165 рішень.

Крім того, на виконання Резолюції позачергового З'їзду нотаріусів України, який відбувся 22-23 квітня 2016 року була створена нова, постійно діюча Комісія НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності.

Забезпечення фінансово-господарської діяльності НПУ та відділень НПУ здійснювалося у відповідності до Кошторису доходів і видатків на 2016 рік, затвердженого Радою НПУ.

Майно НПУ формувалося виключно за рахунок надходжень від членських внесків членів НПУ.

У 2016 році на розрахунковий рахунок НПУ надійшло 7 948,2 тис. грн.

На 01.01.2017 року заборгованість по членським внескам відділень НПУ перед НПУ складає 5 846,1 тис. грн.

Борг НПУ перед відділеннями НПУ -1 137,0 тис. грн.

Водночас, НПУ повністю погасила свою заборгованість перед 12 відділеннями НПУ, тоді як свій борг перед НПУ погасили тільки 5 відділень.

Згідно затвердженого кошторису структура видатків НПУ у 2016 році складає :

- 1). 3 600,7 тис. грн. – перераховано на поточні рахунки відділень згідно п.6.6 Статуту НПУ;
- 2). 787,1 тис. грн. – на виконання статутних завдань НПУ;
- 3). 971,1 тис. грн. – оренда приміщення та оплата комунальних платежів;

- 4).1 510,6 тис. грн. – витрати на заробітну плату НПУ, в тому числі податок на доходи з фізичних осіб та військовий збір;
- 5). 329,2 тис. грн. – нарахування на заробітну плату ЄСВ (22%);
- 6). 347,3 тис. грн.- поточні витрати (послуги адвоката, послуги аудиту, обслуговування бухгалтерських програм, послуги охорони, інтернет, придбання канцтоварів, комплектуючих до ПК тощо; до травня 2016 року: оренда а/м, паливо, запчастини до а/м - 44,5 тис. грн).

Протягом 2016 року, з метою забезпечення належного функціонування НПУ та задля реалізації статутних завдань було укладено 3 договори на суму понад 50 000 грн., з яких:

- договір на надання послуг, пов'язаних з організацією заходу для делегатів чергового 3'їзду нотаріусів України, який відбувся 23 вересня 2016 року;

- договір на розробку нової платформи веб-сайту НПУ;

- договір на надання послуг, пов'язаних з перебуванням Комісії з міжнародного нотаріального співробітництва МСЛН 13-15 листопада 2016 року.

У 2016 році незалежною аудиторською фірмою Товариство з обмеженою відповідальністю Аудиторська фірма «ФІНАНСОВИЙ КЛУБ» було проведено аудит фінансової звітності НПУ за 2015 рік.

Згідно аудиторського висновку, фінансова звітність НПУ надає достовірну та справедливу інформацію про фінансовий стан та його фінансові результати за 2015 рік, відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку.

Аудиторський висновок було розміщено на офіційному веб-сайті НПУ.

У звітному періоді до НПУ було розглянуто **704** (у 2015 – 205) звернення, які надійшли від фізичних і юридичних осіб.

У більшості звернення, стосувалися роз'яснення чинного законодавства, неправомірності вчинення нотаріальних дій або здійснення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, оформлення спадщини.

Звернення розглядалися апаратом НПУ у встановлені законом строки.

Відповідно до завдань, які визначені Статутом НПУ основними напрямками роботи НПУ у 2016 році були:

1. Участь у законопроектній роботі:

Протягом 2016 року НПУ приймала активну участь у законодавчому процесі, тісно співпрацювала з Комітетами Верховної Ради України та залучалася до участі в обговоренні законопроектів, які проходили опрацювання у Верховній Раді України.

За звітний період НПУ спільно з Комісіями НПУ було опрацьовано та надано зауваження, пропозиції та заперечення щодо наступних, зареєстрованих у Верховній Раді України законопроектів:

- на виконання РЕЗОЛЮЦІЇ №1 чергового З'їзду нотаріусів України від 23 вересня 2016 року НПУ було доопрацьовано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо запровадження європейських стандартів захисту прав власності та економічних інтересів громадян та інвесторів» (**реєстровий № 5067**) ;

- на виконання РЕЗОЛЮЦІЇ № 2 чергового З'їзду нотаріусів України від 23 вересня 2016 року НПУ було підготовлено проект Закону України «Про націоналізацію авторських прав на ДРРП» та направлено до Комітету з питань правової політики та правосуддя Верховної Ради України.

Крім того, на виконання цієї Резолюції було направлено звернення на адресу Президента України Порошенка П.О., Прем'єр Міністра Гройсмана В.Б., Голови Верховної Ради Парубія А.В., Міністра юстиції України Петренка П.Д. щодо необхідності націоналізації авторських прав на програмний продукт деяких Єдиних та Державних реєстрів інформаційної системи Міністерства юстиції України;

- проект Закону «Про виконавче провадження» (**реєстровий № 2507а**), який був прийнятий як невідкладний.

НПУ висловила свою принципову позицію щодо необхідності вето цього Закону Президентом України.

Наразі, Комісією НПУ з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування підготовлено законопроект «Про внесення змін до статті 9 Закону України «Про виконавче провадження» та направлено до Комітету з питань правової політики та правосуддя Верховної Ради України;

- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо єдиної правової долі земельної ділянки та розміщеного на ній об'єкта нерухомості)» (**реєстровий № 2027а**).

Зауваження та пропозиції НПУ до цього проекту Закону були висловлені на узгоджувальній нараді Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин;

- проект Закону України «Про внесення зміни до статей 29¹ та 53 Закону України «Про нотаріат» щодо виправлення техніко-юридичних помилок» (**реєстровий № 4863**);

- проект Закону України «Про внесення змін до статті 207 Цивільного кодексу України щодо укладання правочинів шляхом електронного підпису на сенсорному екрані» (**реєстровий № 5529**);

- проект Закону України «Про внесення змін до статті 43 Закону України «Про нотаріат» (щодо віку, до досягнення якого особа встановлюється за свідоцтвом про народження) **(реєстровий № 5224)**;

- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо оформлення спадщини у селищах міського типу)» **(реєстровий № 5320)**.

НПУ, висловлюючи свої принципи заперечення щодо прийняття цього законопроекту, акцентувала увагу Комітету з питань правової політики та правосуддя Верховної Ради України, що поспішне надання широких повноважень на вчинення нотаріальних дій непідготовленим особам, в силу специфіки спадкового права неминує призведе до порушення прав спадкоємців та незворотніх наслідків у правовій системі держави;

- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, перебувати на окупованій території» **(реєстровий № 5415)**;

- проект Закону України «Про медіацію» **(реєстровий № 3665)**.

Підтримуючи ідею впровадження інституту медіації в Україні, НПУ висловила пропозиції щодо внесення змін до спеціального Закону України «Про нотаріат» в частині забезпечення проведення медіації нотаріусами, при підготовці цього законопроекту до другого читання;

- проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування спадщини» **(реєстровий № 0940)**.

Не секрет, що наявність численних колізій та прогалин у законодавстві не завжди дозволяє системі нотаріату стабільно розвиватися і зміцнюватися.

З метою забезпечення захисту життя, здоров'я, майнових прав нотаріусів під час виконання ними професійних обов'язків є необхідність у доповненні існуючих статей Кримінального кодексу України.

У зв'язку з цим, було розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України», який надіслано до Комітету з питань правової політики та правосуддя Верховної Ради України.

Також було підготовлено низку конкретних пропозицій до спеціальних нормативно-правових актів, які були направлені до Міністерства юстиції України для подальшої їх реалізації.

Зокрема, зміни та доповнення до:

- постанови Кабінету Міністрів України № 1128 від 25 грудня 2015 року «Про затвердження Порядку розгляду скарг у сфері державної реєстрації»,

- наказу Міністерства юстиції України № 37/5 від 12 січня 2016 року «Про затвердження Положення про Комісію з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації».

Напрацювання спрямовані насамперед на забезпечення гласності, прозорості та відкритості роботи цієї Комісії Мін'юсту та задля об'єктивного застосування санкцій до нотаріусів у сфері державної реєстрації.

Протягом звітного року Президент НПУ Марченко В.М., члени Ради НПУ та нотаріуси НПУ приймали активну участь у проведенні зустрічей у форматі круглих столів, засіданнях комітетів Верховної Ради України, прес-конференціях, робочих групах при Мін'юсті, ДП «НАІС» тощо.

Зокрема, **15 червня 2016 року** відбулася робоча зустріч Президента НПУ Марченка В.М. з представниками Світового банку з питань державного управління щодо розвитку професії нотаріуса в Україні.

Під час зустрічі основна увага була зосереджена на розширенні повноважень нотаріуса у сфері державної реєстрації нерухомості та бізнесу та використання потенціалу нотаріусів за рахунок трансформації наказного провадження.

1 грудня 2016 року НПУ у прес-центрі інформаційного агентства "Інтерфакс-Україна" відбулася прес-конференція на тему «Знищення нотаріату України, кому це вигідно?!» за участі Президента НПУ Марченка В.М., Віце-президента і голови Комісії НПУ з питань співпраці з органами державної влади та місцевого самоврядування Оніщук О., голови відділення НПУ в Миколаївській області Нехимчука К., голови Комісії НПУ з аналітико-методичного забезпечення нотаріальної діяльності Кирилюка Д.

У ході прес-конференції учасниками було обговорено питання з приводу винесеного Кабінетом Міністрів України проекту рішення про скасування мінімальної плати за вчинення нотаріальних дій.

6 грудня 2016 року укладено Меморандум про співробітництво між Нотаріальною палатою України та юридичним факультетом Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – Меморандум).

Документ став результатом зустрічі делегації Нотаріальної палати України у складі Віце-президента Нотаріальної палати України Оніщук О., члена Ради НПУ Кирилюка Д. та члена Комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування Кирилюк О. з професорсько-викладацьким складом юридичного факультету КНУ ім. Тараса Шевченка.

Сторони засвідчили свої наміри у співпраці і консолідації зусиль нотаріусів України та правників-науковців, спрямованих на підготовку наукових висновків, аналіз та підготовку законопроектів з питань нотаріальної діяльності; ефективну взаємодію наукової думки та нотаріальної практики у правозахисній, освітній та науковій діяльності; вивчення та аналіз застосування нотаріусами положень чинного законодавства при вчиненні нотаріальних дій і вжиття заходів щодо

вдосконалення організації нотаріальної діяльності; популяризації професії нотаріуса в Україні.

12 грудня 2016 року Віце-президент НПУ Оніщук О.М. взяла участь у засіданні круглого столу експертної групи з питань землі, іпотеки та доступу до фінансових ресурсів, яка проходила в Українському кризовому медіа-центрі.

У ході круглого столу його учасників було поінформовано про ті позитивні тенденції, які має суспільство у результаті наділення нотаріусів повноваженнями у здійсненні державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень та бізнесу.

21 грудня 2016 року в інформаційному агентстві «Інтерфакс-Україна» відбулася прес-конференція URE Club щодо обговорення «Концепції вдосконалення законодавства щодо «першого кроку» в угодах з нерухомістю. Депозит нотаріуса («ескроу»)), у якій взяв участь Президент НПУ Марченко В.М.

23 грудня 2016 року відбулася зустріч Президента НПУ Марченка В.М. з народним депутатом України, членом Комітету з питань правової політики та правосуддя Верховної Ради України Русланом Сидоровичем.

У ході зустрічі обговорено питання співпраці НПУ та Комітету щодо розробки та опрацювання законодавчих актів з питань медіації, визнання права власності держави на програмне забезпечення Єдиних та Державних реєстрів інформаційної системи Міністерства юстиції України, внесення змін до Кримінального кодексу України з метою захисту професійних прав нотаріусів та вдосконалення державного регулювання нотаріальної діяльності.

26 грудня 2016 року відбулася зустріч Президента НПУ Марченка В.М., голови Комісії НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності Козаєвої Н.М. з генеральним директором державного підприємства «Національні інформаційні системи» Лур'є С. за участі керівника підприємства-розробника засобів криптографічного захисту інформації ПрАТ «Інститут інформаційних технологій» Онопрієнка В.

У ході зустрічі були обговорені питання приведення функціонування Єдиних та Державних реєстрів Міністерства юстиції України у відповідність до законодавства у частині, що стосуються використання користувачами Реєстрів захищених носіїв ключової інформації електронного цифрового підпису.

2. Підвищення професійного рівня нотаріусів

Належне функціонування інституту нотаріату можливе лише за умови високої професійної підготовки нотаріуса як фахівця у сфері права, що

охоплює не лише знання нотаріальних процедур, але й норм різних галузей законодавства, вивчення правозастосовної та судової практики тощо.

Некомпетентність нотаріуса не лише знижує авторитет органів юстиції та формує негативну громадську думку, але й здатна безпосередньо заподіяти шкоду правам та інтересам особи, яка звернулася до нотаріуса.

Зусилля НПУ у 2016 році були спрямовані саме на забезпечення проведення належного навчання нотаріусів та його доступності.

Протягом 2016 року для нотаріусів України було проведено **13 безкоштовних** (за рахунок членських внесків до НПУ) короткострокових семінари з актуальних питань, що стосуються вчинення нотаріальних дій, а також інших дій, відмінних від нотаріальних (10.02, 30.03, 15.06, 31.10 та 09.11.2016 – м. Київ; 22.07. 2016 – м. Краматорськ (Донецька обл.); 18.08.2016 – м. Чернігів; 02.09 та 10.11.2016 – м. Дніпро (Дніпропетровська обл.); 07.09.2016 – м. Львів; 24.10.2016 – м. Рівне; 11.11.2016 – м. Харків; 27.12.2016 (вебінар) – для нотаріусів Кіровоградської та Черкаської обл.

Загальна кількість нотаріусів, які підвищили свій професійний рівень за 2016 рік становить 3 222 нотаріуси.

Починаючи з кінця 2016 року започатковано проведення семінарів у формі вебінару.

3. Інформаційна та методична допомога нотаріусам.

3 травня 2016 року НПУ напрацьовано правові позиції та певні механізми врегулювання проблемних питань у нотаріальній практиці, а саме:

1) Правова позиція НПУ № 1 від 24 травня 2016 року щодо застосування норм діючого законодавства при передачі нотаріусами реєстраційних справ, документів, що були видані, оформлені або отримані ними під час проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно суб'єктам державної реєстрації прав, які забезпечують їх ведення;

2) Правова позиція НПУ № 2 від 03 червня 2016 року щодо процедури нарахування нотаріусам сум єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у відповідності до вимог Закону України від 08.07.2010 № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;

3) Правова позиція № 3 від 08 грудня 2016 року щодо застосування норм діючого законодавства при передачі нотаріусами реєстраційних справ, документів, що були видані, оформлені або отримані ними під час проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно суб'єктам державної реєстрації прав, які забезпечують їх зберігання (НОВА РЕДАКЦІЯ).

Протягом 2016 року НПУ спільно з Комісіями НПУ спрямовує свої зусилля на забезпечення нотаріальної спільноти інформаційно-методичними матеріалами. З метою вироблення єдиної нотаріальної практики НПУ постійно готує роз'яснення щодо однакового застосування нотаріусами норм чинного законодавства України, а також узагальнює проблемні питання нотаріальної діяльності.

За 2016 рік НПУ підготовлено методичні рекомендації на теми:

- Методичні рекомендації НПУ щодо дій організаційно технічного характеру державних та приватних нотаріусів України у сфері безпеки використання Єдиних та Державних реєстрів України;

- Методичні рекомендації НПУ щодо засвідчення нотаріусами справжності підписів на заявах від батьків про їх згоду на тимчасовий виїзд за кордон їх дітей;

- Методичні рекомендації НПУ щодо нотаріального посвідчення договорів про припинення режиму спільної сумісної власності подружжя на нерухоме майно;

- Методичні рекомендації НПУ вчинення протестів векселів;

- Методичні рекомендації НПУ посвідчення договорів оренди, позички, довіреностей про передачу у володіння або користування транспортних засобів, ввезених на територію України з метою особистого користування у митному режимі «Транзит» та митному режимі «Тимчасове ввезення» та митне оформлення яких не закінчено без дозволу органу доходів і зборів;

- Методичні рекомендації НПУ посвідчення нотаріусами фактів, що мають юридичне значення;

- Методичні рекомендації НПУ нотаріальне посвідчення попередніх договорів;

- Методичні рекомендації НПУ порядок засвідчення вірності перекладу документа;

- Практичний посібник НПУ вчинення посадовими особами органів місцевого самоврядування нотаріальних дій, що прирівнюються до нотаріальних;

- Методичні рекомендації НПУ особливості державної реєстрації права власності спадкодавця за заявою спадкоємця;

- Методичні рекомендації НПУ встановлення нотаріусом особи за біометричними паспортами (ID-картками), визначення реєстрації місця проживання, перевірки фактів реєстрації та розірвання шлюбів з огляду на

законодавчі зміни. Єдиний державний демографічний реєстр. Реєстри територіальних громад;

- Методичні рекомендації НПУ перевірка паспорта громадянина України (у формі книжечки) та виявлення підробки.

Починаючи з квітня 2016 року НПУ розпочала активну роботу в інформаційному просторі.

На виконання рішення позачергового З'їзду нотаріусів України (22-23 квітня 2016 року) створено систему електронного голосування. Дана система вже успішно себе проявила під час проведення голосування на загальних зборах нотаріусів м. Києва та Вінницької області.

На виконання рішення Ради НПУ фахівцями у сфері ІТ- технологій розроблено нову платформу сайту НПУ.

На тепер сайт проходить стадію тестування та поблокового наповнення інформацією.

Оновлений веб-сайта НПУ має на меті формування і підтримку позитивного іміджу НПУ, своєчасне надання важливої інформації, що цікавить відвідувачів сайту.

У 2016 році на діючому офіційному сайті НПУ було розміщено понад 350 матеріалів інформаційного та роз'яснювального характеру як для нотаріальної спільноти, так і для населення.

4. Робота Комісій Нотаріальної палати України

4.1 Комісія з питань професійної етики нотаріусів Нотаріальної палати України

За період з січня 2016 року по листопад 2016 року Комісією було проведено 5 засідань Комісії з питань професійної етики нотаріусів НПУ та одне засідання - в робочому порядку.

26 лютого 2016 року було проведено перше засідання Комісії з питань професійної етики нотаріусів НПУ, на якому було затверджено план роботи Комісії на перше півріччя 2016 року та розглянуто 2 звернення та 2 скарги на дії приватних нотаріусів, на якому розглядалися: звернення директора Дніпропетровського учбово-виробничого підприємства Кота С.В. щодо непрофесійності приватного нотаріуса Дніпропетровського міського нотаріального округу Панченко Олени Василівни; лист ПАТ «Укрсоцбанк» стосовно дотримання приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Дерев'янка В.В., скаргу Протасова О.О. на дії приватного нотаріуса Харківського міського нотаріального округу Підлісної Ірини Володимирівни; скаргу представника Точної Ганни Володимирівни, за довіреністю, Іванчі Сергія Анатолійовича на дії приватного нотаріуса

Дніпропетровського міського нотаріального округу Чернової О.І. По всіх розглянутих питаннях Комісією прийняті відповідні рішення та повідомлено про це Президента Нотаріальної палати України .

27 травня було проведено засідання Комісії, на якому було розглянуто 4 скарги: приватного нотаріуса Херсонського міського нотаріального округу Сперчуна Олександра Олександровича щодо порушення правил професійної етики колегами-нотаріусами херсонщини Козоріз Р.В., Годованим О.В., Негра О.А., Лящук Л.Г.; скаргу судді Рівненського окружного адміністративного суду Гломби Юрія Олександровича щодо порушення правил професійної етики приватним нотаріусом Рівненського районного нотаріального округу Омельяненко Ірини Валеріївни; скаргу корпорації «Феномен» на порушення норм чинного законодавства приватним нотаріусом Одеського міського нотаріального округу Журавлем Миколою Володимировичем; заяву Яновської Світлани Василівни про притягнення до відповідальності Ніжинського міського нотаріального округу Чернігівської області Зеленського Валерія Вадимовича. По всіх розглянутих скаргах прийняті відповідні рішення.

На цьому ж засіданні були розглянуті та затверджені зміни у відповідності до нового Статуту Нотаріальної палати України до Положення про комісію з питань професійної етики нотаріусів Нотаріальної палати України та Регламенту. Вказані проекти скеровані до Ради НПУ для затвердження.

Затверджений план роботи Комісії на 3-й та 4-й квартали.

Також розглянуто та задоволено заяву секретаря Комісії Сотніченко Ірини Василівни про складення своїх повноважень як секретаря. Секретарем Комісії обрано Осіку Людмилу Миколаївну.

14 липня 2016 року було проведено засідання Комісії в робочому порядку, на якому розглядалось 3 скарги. Всі заяви та звернення були направлені Головам відділень для розгляду на засіданні відділення та надання своїх висновків.

15 серпня 2016 року на засіданні Комісії було затверджено 3 висновки та розглянуто 3 скарги.

Висновки затверджені : по скарзі Батуєва О.В. в інтересах Сухоруких А.С. стосовно незаконних дій приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Єгорової М.Є.; по скарзі Ющук Г.П. стосовно порушень правил професійної етики державним нотаріусом Турійської держнотконтори Волинської області Гутою О.В.; по скарзі Безпалової В.О. на неправомірні дії державного нотаріуса Першої одеської держнотконтори Лебідь О.В.

Розглянуто та прийнято відповідні рішення по скаргам :

1) Слободянюк Олени Володимирівни на дії приватного нотаріуса

Одеського міського нотаріального округу Сулейманової Гульдрайхан Рашидівни. Вирішили попередити приватного нотаріуса про неухильне дотримання правил професійної етики.

2) По скарзі прокурора прокуратури Харківської області щодо незаконних дій приватного нотаріуса Харківського міського нотаріального округу Міссіяж Олени Анатоліївни та позбавлення її свідоцтва на право зайняття нотаріальною діяльністю вирішили, що питання законності вчинення нотаріальних дій не відносяться до компетенції Комісії, а питання анулювання свідоцтва вирішуються територіальним управлінням юстиції.

По скарзі Кобрушка Анатолія Миколайовича на дії приватного нотаріуса Канівського міського нотаріального округу Черкаської області Лагутинської Єлизавети Павлівни стало відомо, що підняте в скарзі питання вирішується в судовому порядку, тому не може бути предметом розгляду на комісії.

24 жовтня 2016 року було проведено засідання Комісії в оновленому складі, в ньому прийняло участь 18 членів. Розглянуто 4 скарги.

По першій скарзі приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Пшенишної Світлани Олександрівни стосовно незаконних дій приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Владимирського Владислава Юхимовича були заслухані пояснення обох приватних нотаріусів за участі голови відділення Сидоренка Андрія Васильовича. Нотаріуси були попереджені про дотримання правил етики і у відносинах із громадянами і у відносинах з колегами.

При розгляді справи Зібчук Тетяни Омелянівни стосовно порушень професійної етики завідувачим Торецькою державною нотаріальною конторою Рижковим Олександром Олександровичем в діях нотаріуса порушень правил професійної етики не виявлено.

Не виявлено порушень правил професійної етики і в діях державних нотаріусів Корсунь-Шевченківської державної нотаріальної контори Черкаської області, на яких скаржилась Росініна Лариса Василівна.

Питання, підняте в скарзі Алексеєва Сергія Миколайовича на дії державного нотаріуса Харківської державної нотаріальної контори відноситься до вчинення нотаріальних дій, а не до правил професійної етики нотаріусів.

На цьому ж засіданні голова Комісії доповіла про результати роботи комісії за період 2014-2016 років та обрало ще одного заступника голови – приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Якименко Валентину Онисимівну.

09 грудня 2016 року на засіданні Комісії було розглянуто 2 скарги.

На це засідання було запрошено двох приватних нотаріусів Київського міського нотаріального округу Гамаль Ірину Миколаївну, від якої надійшло

звернення, та Агаркову Анну Миколаївну, яка в сюжеті на каналі „ICTV” не коректно коментувала роботу нотаріусів. Агарова А.М. попереджена про не допущення таких висловлювань та в подальшому про необхідність узгодження коментарів, інтерв’ю засобам масової інформації із спеціалістом по зв’язкам з громадськістю Нотаріальної палати України.

Скарга Малярової В.А. в інтересах Малярова О.І. не відноситься до компетенції Комісії, оскільки визнання нотаріального документу відноситься до компетенції суду.

Всього за 2016 рік надійшло 85 скарг, заяв та звернень, які були розглянуті в робочому порядку.

Також члени Комісії систематично перевіряють оприлюднені у ЗМІ факти, що ганьблять честь і гідність нотаріусів та НПУ та відповідно до закріплених за ними регіональними відділеннями НПУ надають інформацію для узагальнення заступнику голови Комісії з питань професійної етики нотаріусів НПУ Спірідович Н.В. та до Нотаріальної палати України.

4.2. Комісія НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності

Комісією НПУ в 2016 році здійснювалася активна діяльність в наступних напрямках:

1) Підготовка відповідей на питання нотаріусів, отримані під час семінарів, що проводилися за ініціативою Міністерства юстиції України та/або Нотаріальної палати України.

Мета: формування єдиної практики нотаріальної діяльності та підвищення професійної кваліфікації нотаріусів шляхом надання відповідей на найбільш складні питання, які виникають в процесі вчинення нотаріальних та реєстраційних дій.

2) Взаємодія з органами державної влади, зокрема з Міністерством юстиції України та Державною фіскальною службою України.

Мета: Отримання роз’яснень окремих положень чинного законодавства для уникнення неоднозначного тлумачення законодавства в процесі нотаріальної діяльності. Участь в розробці проектів нормативних актів, що стосуються діяльності нотаріусів.

3) Розробка пропозицій та доповнень до нормативно-правових актів, а саме до Закону України «Про нотаріат», Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», Закону України «Про виконавче провадження», Постанови Кабінету Міністрів України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Мета: вдосконалення чинного законодавства, внесення пропозицій до проектів нормативних актів, що розробляються уповноваженими органами

та орієнтовані на вдосконалення процедури вчинення нотаріальних та реєстраційних дій.

4) Підготовка відповідей на звернення нотаріусів, зокрема щодо нотаріального посвідчення правочинів про припинення режиму спільної сумісної власності подружжя на нерухоме майно, а також щодо визнання нікчемним заповіту з точки зору формального порушення нотаріусом ст. 13¹ «Нотаріальний округ» Закону України «Про нотаріат».

Мета: надання допомоги окремим нотаріусам в процесі застосування законодавчих норм в нотаріальній діяльності.

5) Розробка змін до внутрішніх актів Комісії Нотаріальної палати України з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності.

Мета: вдосконалення змісту актів, якими Комісія керується в щоденній діяльності.

6) Участь у розробці Експрес-аналізу порядку формування та зберігання реєстраційних справ та документів, що передаються для долучення до реєстраційних справ, нотаріусами (підготовлено спільно з Комісією з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування).

Мета: роз'яснення процедури застосування правових норм, що з'явилися в чинному законодавстві у зв'язку з внесенням змін, формування єдиної практики застосування законодавства нотаріусами, підготовка матеріалів, які допоможуть нотаріусам швидко орієнтуватися в чинному законодавстві.

7) Взято участь у підготовці Експрес-аналізу Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності» (підготовлено спільно з Комісією з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування).

Мета: підготовка відповідей на питання, пов'язані зі складністю застосування нових норм в нотаріальній практиці.

8) На виконання рішення Ради НПУ від 28.11.2016 року проведені робочі зустрічі із Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя, Міністерством економіки України, кафедрою цивільного права Київського національного університету імені Т. Шевченка (спільно з Комісією з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування).

Мета: недопущення скасування Указу Президента України від 10 липня 1998 року №762.

9) Взято участь у підготовці Заперечення на проект Указу Президента України «Про визнання таким, що втратив чинність, Указу Президента України від 10 липня 1998 р. № 762» (спільно з Комісією з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування).

Мета: недопущення скасування Указу Президента України від 10 липня 1998 року №762.

10) Спільно з Комісією з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування підготовлено та укладено Меморандум про співробітництво з юридичним факультетом Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Мета: налогодження співробітництва у науковій сфері; популяризація нотаріальної професії серед студентів КНУ; співробітництво з КНУ в сфері підготовки наукових висновків щодо проблемних аспектів нотаріальної діяльності.

11) Спільно з Комісією з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування розроблено концепцію проведення Прес-конференції, і проведено у Інформаційному агентстві Інтерфакс Прес-конференцію на тему «Знищення нотаріату України, кому це вигідно?» (дата проведення – 01 грудня 2016 року).

Мета: недопущення скасування Указу Президента України від 10 липня 1998 року №762.

Окремий важливий напрямок діяльності Комісії в 2016 році становила підготовка методичних рекомендацій та узагальнень практики нотаріальної діяльності. Зокрема в 2016 році були розроблені та розміщені для ознайомлення наступні документи:

1) Методичні рекомендації Нотаріальної палати України щодо засвідчення нотаріусами підписів на заявах від батьків про їх згоду на тимчасовий виїзд за кордон їх дітей (25 липня 2016 року).

2) Методичні рекомендації Нотаріальної палати України щодо нотаріального посвідчення договорів про припинення режиму спільної сумісної власності подружжя на нерухоме майно (03 серпня 2016 року).

3) Методичні рекомендації Нотаріальної палати України щодо вчинення протестів векселів (10 серпня 2016 року).

4) Методичні рекомендації Нотаріальної палати України щодо посвідчення договорів оренди, позички, довіреностей про передачу у володіння або користування транспортних засобів, ввезених на територію України з метою особистого користування у митному режимі «транзит» та митному режимі «тимчасове ввезення» та митне оформлення яких не закінчено без дозволу органу доходів і зборів (30 серпня 2016 року)

5) Методичні рекомендації Нотаріальної палати України щодо посвідчення нотаріусами фактів, що мають юридичне значення (02 вересня 2016 року).

6) Методичні рекомендації Нотаріальної палати України щодо нотаріального посвідчення попередніх договорів (09 вересня 2016 року).

7) Методичні рекомендації Нотаріальної палати України щодо порядку засвідчення вірності перекладу документа (07 жовтня 2016 року).

8) Практичний посібник Нотаріальної палати України щодо вчинення посадовими особами органів місцевого самоврядування нотаріальних дій та дій, що прирівнюються до нотаріальних (18 жовтня 2016 року).

9) Методичні рекомендації Нотаріальної палати України щодо особливостей державної реєстрації права власності спадкодавця за заявою спадкоємця (пункт 66 Постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 року № 1127, в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 553) (19 жовтня 2016 року).

10) Методичні матеріали Нотаріальної палати України щодо встановлення нотаріусом особи за біометричними паспортами (ID-картками), визначення реєстрації місця проживання, перевірки фактів реєстрації та розірвання шлюбів з огляду на законодавчі зміни. Єдиний державний демографічний реєстр, реєстри територіальних громад (23 листопада 2016 року).

11) Методичні рекомендації Нотаріальної палати України щодо перевірки паспорта громадянина України (у формі книжечки) та виявлення підробки (22 грудня 2016 року).

4.3. Комісія Нотаріальної палати України з питань соціального захисту та професійних прав нотаріусів

Протягом 2016 року Комісія провела одне заочне засідання, на якому затвердила план роботи на I півріччя 2016 року та у листопаді - засідання Комісії у новому складі, на якому узгодили та затвердили зміни до Положення Комісії НПУ з питань соціального захисту та професійних прав нотаріусів, з метою більш ефективної роботи Комісії та оперативного реагування, затверджено перелік регіонів, закріплених за членами Комісії; затверджено план роботи Комісії на I півріччя 2017 року.

Направлено клопотання до Вищої кваліфікаційної комісії Міністерства юстиції України про можливість врахувати висновки Комісії НПУ з питань соціального захисту та професійних прав нотаріусів щодо питання про анулювання свідоцтва про зайняття нотаріальною діяльністю приватного нотаріуса Запорізького міського нотаріального округу Петрушенко Тетяни

Іванівни за поданням Головного територіального управління юстиції у Запорізькій області.

Розглянуто звернення приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Микитченка Олексія Васильовича про забезпечення захисту його професійних прав.

Розглянуто звернення приватного нотаріуса Житомирського районного нотаріального округу Доброльожі Віктора Віталійовича щодо законності вчиненої ним нотаріальної дії. Матеріали разом з висновками передані до Комісії НПУ по аналітичному і методичному забезпеченню нотаріальної діяльності.

На численні звернення від працюючих пенсіонерів–державних нотаріусів з проханням дати роз'яснення щодо невиплати їм пенсій за віком проаналізовано та надано висновок Нотаріальній палаті України щодо діючого пенсійного законодавства.

Розглянуто звернення завідувачки Другої лохвицької державної нотаріальної контори Вітер Лариси Олексіївни щодо участі у семінарах державних нотаріусів в робочий час. Проаналізоване трудове законодавство і відповідь направлена заявнику.

З метою соціального захисту прав нотаріусів–інвалідів, нотаріусів–учасників АТО, нотаріусів–ліквідаторів на ЧАЕС зібрано інформацію про кількість цієї категорії нотаріусів та працівників у нотаріальних конторах. Комісія, згідно плану роботи на 2017 рік, повинна підготувати та надати Раді НПУ пропозиції про внесення змін до Статуту НПУ щодо зменшення відсотку від сплати внесків чи звільнення від сплати внесків.

На звернення державних нотаріусів Дніпропетровської області проаналізовано діюче законодавство та надано висновок щодо відповідності вимоги Головного територіального управління юстиції про надання графіку щорічних відпусток державними нотаріусами із зазначенням чітких дат запланованих відпусток на 2017 рік.

Протягом 2016 року працювала «Гаряча лінія». Звернулося 8 нотаріусів з різних питань, здебільшого з трудового законодавства, з питань виплат пенсій та інше. Всім надано усні роз'яснення.

4.4. Комісія з питань розгляду звернень громадян

Протягом 2016 року Комісія з питань розгляду звернень громадян виконувала свої обов'язки в межах повноважень у відповідності до Статуту Нотаріальної Палати України та Положення про Комісію.

Відповідно до Планів роботи комісії на I та II півріччя 2016 року членами комісії постійно протягом поточної роботи проводяться наступні заходи:

- розгляд звернень громадян, що надійшли до Нотаріальної палати України;
- аналіз стану розгляду звернень громадян;
- узагальнення наслідків розгляду звернень громадян, внесення пропозицій по удосконаленню роботи органів нотаріату
- прийняття участі в обговоренні законопроектів та проектів нормативно-правових актів з питань нотаріату та розгляду звернень громадян, та участі у підготовці висновків на них;
- виконання доручень Президента Нотаріальної палати України з питань розгляду звернень громадян;
- підготовка аналітичної інформації, інформаційних листів, висновків щодо стану розгляду звернень громадян для засобів ЗМІ з метою правороз'яснювальної роботи.

Крім того, протягом поточного року члени Комісії залучались до співпраці Комісією з питань професійної етики, з метою всебічного, повного та обґрунтованого розгляду звернень, що надійшли з питань порушення нотаріусами вимог чинного законодавства, що пов'язано із порушенням правил професійної етики.

Основною метою діяльності комісії є:

- надання можливості практичної реалізації громадянами України наданого їм Конституцією України права на звернення;
- забезпечення можливості доступу до інформації про діяльність Нотаріальної палати України та її відділень;
- сприяння поліпшенню роботи нотаріусів України;
- відстоювання прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб та відновлення їх у разі порушення;
- підготовки пропозицій по удосконаленню національного законодавства України;
- максимального сприяння формуванню в Україні нотаріату латинського типу.

Комісія організовує свою діяльність на принципах гласності, справедливості, неупередженості і відкритості.

Фактична профільна робота Комісії складається з розгляду звернень громадян, що надходять до Нотаріальної палати України, аналіз викладених у зверненнях фактів, запитування інформації у нотаріуса, щодо роботи якого

надійшло звернення, підготовка проекту відповіді на звернення, обговорення такого проекту між членами комісії та подальша відправка для оформлення відповіді за підписом Президента Нотаріальної палати України. В межах цієї роботи також надається практична та методична допомога колегам, шукаються шляхи вирішення складних (в правовому сенсі) питань.

Всього протягом 2016 року на розгляд до Комісії з питань розгляду звернень громадян надійшло 13 звернень громадян та юридичних осіб. Для порівняння, протягом 2015 року до Комісії надійшло 8 звернень. Вказаний факт може свідчити як про погіршення якості роботи нотаріусів, так і про підвищення довіри громадян до Нотаріальної палати України. Крім того не ведеться суворий облік надання телефонних консультацій громадянам з усієї країни, які телефонують безпосередньо голові та членам Комісії із скаргами та зверненнями на роботу нотаріусів. З урахуванням того, що кожен нотаріус є незалежним у своїй діяльності, громадянам роз'яснюються їх права та законні вимоги нотаріуса з питань, які порушені у зверненнях. Найчастіші телефонні дзвінки надходять з питань оформлення спадкових прав. Проте не так з питань, що мають юридичне значення, як більше з питань діловодства та обліку, а саме скаржаться на відмови нотаріусів у наданні підтверджень отримання заяв від громадян, відмов у наданні постанов про відмову у вчиненні нотаріальної дії, наданні відмов у видачі копій документів із справ нотаріуса та тому подібне.

Перелік/тематика/територіальність письмових звернень:

- 3 звернення з питань виконання та реалізації нотаріусами положень Закону України «Про іпотеку», зокрема під час процедур звернення стягнення на предмет іпотеки, у яких нотаріус діє як державний реєстратор;
- 2 звернення щодо можливості оформлення документів на території проведення АТО;
- 4 звернення з питань оформлення спадщини;
- 1 звернення з питань видачі дублікату документу;
- 1 звернення з питань граничної суми готівкового розрахунку за продаж нерухомого майна та щодо обов'язку нотаріуса контролювати такий розрахунок;
- 1 звернення з питань необхідності надання нотаріусу експертної грошової оцінки майна;
- 1 звернення щодо некоректного спілкування нотаріуса із особами, які звернулись за вчиненням нотаріальної дії

На всі вказані вище звернення колегіально членами Комісії було підготовлено, обговорено та погоджено проекти змістовних відповідей, в яких було надано роз'яснення вимог чинного законодавства, консультації та

реальні пропозиції щодо вирішення порушених заявниками проблемних питань.

Позитивним є досвід членів Комісії при наданні телефонних консультацій, методологічної та практичної допомоги колегам нотаріусам з усіх регіонів України з питань вчинення нотаріальних дій, а також з питань вчинення реєстраційних дій. При такому спілкуванні здійснюється обмін досвідом і практикою, знаходять свого вирішення проблемні питання в роботі, підвищується «колективний дух» та віра у єдність і дружність нотаріату.

Хотілося б звернути увагу на належну організацію роботи Комісії та на взаємодію всіх її членів. Так, після надходження звернення на розгляд Комісії, її уповноваженим членом вивчається порушене питання, готується проект відповіді, який передається (в електронній формі за допомогою засобів зв'язку) на розгляд та обговорення всім членам Комісії. Кожен член Комісії висловлюється щодо проекту відповіді шляхом погодження наданого проекту або подачі своїх зауважень. Кінцевий проект відповіді є зваженою колегіальною позицією всіх членів Комісії, що є підтвердженням принципу справедливості та неупередженості.

Також, хочу зазначити, що в своїй діяльності Комісія суворо дотримується виконавської дисципліни та строків підготовки проектів відповідей на звернення. В середньому, вивчення питання, підготовка проекту відповіді, його обговорення, корегування та формування спільної колегіальної позиції займає у Комісії 7-10 днів, що свідчить про злагодженість, оперативність, професіоналізм та відповідальність членів Комісії.

Одним з проблемних питань в роботі Комісії є відсутність нормативно – правового регулювання її прав та обов'язків щодо реагування, які можуть (або мають) бути за результатами розгляду звернень громадян. Так, жодним нормативно – правовим актом не передбачено право Комісії витребувати будь – які документи, які б надали можливість розглянути порушене питання не лише з точки зору теорії та сталої практики, а з точки зору фактичної конкретної ситуації, що склалась, та стала причиною звернення. Також, немає й механізмів реагування у випадках, коли за результатами розгляду звернення виявлені або вбачаються порушення прав громадян. Таким чином, Комісія при розгляді звернень, намагається максимально всебічно та змістовно проаналізувати тему порушеного питання, проаналізувати нормативно – правові акти, які регулюють це питання, та надати змістовну консультацію у розгорнутому форматі всіх можливих індивідуальних нюансів.

За період, що аналізується, випадків повторності письмових звернень громадян не встановлено, що також, в свою чергу, свідчить про якість та змістовність наданих відповідей.

Що стосується повторності телефонних консультацій, то, на жаль, маємо констатувати факти зловживання деякими громадянами ввічливістю та уважністю, зокрема, голови Комісії, коли телефонні дзвінки від деяких одних і тих самих громадян надходять протягом робочого дня тричі і так декілька днів поспіль. Але то є робочі моменти, які вирішуються за допомогою терпіння та стійкості.

Враховуючи все вищевикладене, вважаю, що роботу Комісії з питань розгляду звернень громадян можна визнати такою, що перебуває на належному рівні. До складу Комісії входять професійні, чесні, гідні нотаріуси, які вносять свій вклад у розбудову правової держави, у захист прав та свобод громадян, у покращення рівня роботи органів нотаріату, в укріплення довіри людей до органів нотаріату. В тісній співпраці з іншими комісіями Нотаріальної Палати України, з Радою Нотаріальної Палати України, з усіма небайдужими колегами з усіх регіонів, члени Комісії з питань розгляду звернень громадян мають велику надію сприяти підвищенню рівня престижу професії «нотаріус» та рівня нотаріального самоврядування в житті кожного нотаріуса в Державі.

4.5. Комісія Нотаріальної палати України з питань інформаційної політики та протидії корупції

Комісія з питань інформаційної політики та протидії корупції, яка була створена шляхом злиття двох комісій в листопаді 2016 року та вживала оперативних заходів, проводила аналітично – методичну роботу з метою реалізації покладених на комісію задач по взаємодії Засобів масової інформації з нотаріусами та Нотаріальною палатою України.

Одним із першочергових завдань було доведення серйозності проблеми до широкого загалу нотаріусів та формування необхідної правої культури дотримання правил поведінки нотаріусів при контактуванні зі ЗМІ та налагодження взаємозв'язків з медійними агентствами. Боротьба за об'єктивне висвітлення роботи Нотаріату в Україні та дотримання журналістами етичних норм поведінки при проведенні ними журналістських розслідувань. Неприпустимість використання узагальнюючої термінології в сюжетах.

Оскільки, на момент звіту, Комісія в оновленому складі пропрацювала досить невеликий час, перелік виконаних завдань не буде значним. Виконана робота зазначається по кожному члену Комісії:

1. Андрій Солошенко – Методичка по паспортам (в співавторстві з І. Бернацькою) – опубліковано; Лист до редакції УАПЕРШИЙ – опубліковано; Іміджева стаття Нотаріату України – готова, обирається друкований ЗМІ де вона буде опублікована (вирішено не публікувати у вихідні та святкові дні)
2. Соха Олена – моніторинг преси для своєчасного реагування Комісії;
3. Чубай Олександр – публікації в місцевій пресі;
4. Бунякіна Олена – участь у програмі на місцевому каналі з питань державної реєстрації прав, підготовка Проекту нового положення про Комісію, робота з нотаріусами в окрузі;
5. Суханова Тетяна - участь у програмі на місцевому каналі за темою Порівняльна характеристика договору дарування, спадкового договору та договору довічного утримання, робота з нотаріусами в окрузі;
6. Анжела Усік – робота над пам'яткою нотаріуса при взаємодії з правоохоронними органами (не завершена);
7. Вікторія Бабенко - розробка прес-релізу, моніторинг ЗМІ для своєчасного реагування Комісії, Стаття, щодо заниження вартості майна (не закінчена), робота з нотаріусами в окрузі;
8. Ірина Петрова (секретар комісії) – підготовка Плану роботи Комісії на 2017 рік, моніторинг ЗМІ.
9. Леонтьєв Гліб (голова комісії) - загальний контроль за роботою Комісії, зустрічі з нотаріусами, які стали учасниками сюжетів на загальнодержавних телеканалах, робота з нотаріусами в окрузі.

Також, хочеться зазначити, що в розробці та обговоренні всіх документів, які готуються Комісією, приймають участь всі члени комісії. Підготовані документи передаються в НПУ, виключно в тому випадку, коли всі члени погодили цей документ.

Члени комісії ведуть постійний моніторинг фактів розміщення негативної інформації про Нотаріат в мережі інтернет, у разі виявлення комісія оперативно повідомляє НПУ про такі випадки та проводила роботу направлену на протидію появам такої інформації з мережі інтернет, взаємодіяла з Комісією з питань кібербезпеки.

4.6. Комісія Нотаріальної палати України з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування

1) Здійснено комплекс заходів по роботі із проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо запровадження європейських стандартів захисту прав власності та економічних інтересів громадян та інвесторів» № 5067 (антирейдерський закон):

- Підготовлено зауваження та пропозиції (в довільній формі, порівняльній таблиці із обґрунтуванням запропонованих норм тощо);

- Проведено ряд робочих зустрічей із народними депутатами України **Продан Оксаною Петрівною, Новак Наталією Василівною, Алексєєвим Ігором Сергійовичем** для усного висловлення позиції НПУ по даному законопроекту.

- Взято участь у засіданні комітету з питань економічної політики по розгляду даного законопроекту.

- Підготовлено проект Резолюції Чергового З'їзду щодо комплексу заходів, які не допустять запровадження норми, що передбачатиме анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю як санкції за порушення у сфері додаткових повноважень нотаріусів під час виконання функцій, делегованих нотаріусам державою.

- Взято участь у засіданні круглого столу в Українському незалежному інформаційному агентстві новин УНІАН.

Виконавці: Робота над проектами документів, проведення зустрічей здійснена членами Комісії – **Ольгою Оніщук, Світланою Дунаєвською, Оленою Кирилюк, Інною Бернацькою, Юлією Петутіною, Денисом Сєйдалієвим.**

Мета: 1) Вжити заходи, які не допустять запровадження норми, щодо анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю, як санкції за порушення у сфері додаткових повноважень нотаріусів з державної реєстрації прав на нерухоме майно та бізнесу, оскільки така норма суперечитиме правовим принципам справедливості, порушуватиме вимоги юридичної рівності учасників правовідносин та не може бути застосована за порушення, які здійснені нотаріусом в сфері його не основного виду діяльності, під час виконання функцій, делегованих нотаріусам державою. 2) Внести зміни до Цивільного кодексу України щодо обов'язкового нотаріального посвідчення договорів відчуження корпоративних та майнових прав у якості посилення вимог до документів, що подаються державному реєстратору для вчинення реєстраційної дії, що буде дієвим заходом, запровадження якого дасть можливість не допустити рейдерські захоплення нерухомості та бізнесу у майбутньому; 3) вилучити із законопроекту норми, якими передбачено передачу центральному адміністративному органу та його територіальним підрозділам повноважень щодо скасування рішень, на підставі яких виникають, змінюються чи припиняються права на нерухомість, та бізнес, оскільки делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами, являє собою посилення «зарегульованості» у відносинах власності, на ліквідації якої наполягають іноземні партнери України. 4) більш детально

визначити перелік адміністративних правопорушень у сфері державної реєстрації для уникнення випадків притягнення до відповідальності невинних та зменшити розмір адміністративної відповідальності державного реєстратора за технічну помилку, враховуючи людський фактор; 5) передбачити законопроектом посилення відповідальності заявника; 6) передбачити екстериторіальність у сфері державної реєстрації в результаті вчинення нотаріальної дії; 7) збільшити строк державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, в результаті вчинення нотаріальної дії, до п'яти днів; 8) передбачити у Законі «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» спеціальний розмір адміністративного збору, який сплачується заявником за реєстрацію прав та обтяжень в результаті вчинення нотаріальної дії.

2) Підготовлено зауваження та пропозиції до законопроекту № 0940 про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування спадщини.

Виконавці: Робота над над проектом документу здійснена **Оленою Кирилюк та Ольгою Оніщук;**

Мета: Надати детальне обґрунтування неможливості застосування норми у прийнятій в першому читанні редакції, оскільки за текстом законопроекту незрозуміло, про яке виключення йдеться: оподаткування за ставкою 18 відсотків отриманих нерезидентом від резидента доходів у вигляді дарунків, оподаткування спадщини (яка, вочевидь, не є дарунком) за ставкою 5 відсотків, ступені споріднення нерезидентів і резидентами, чи про інші особливості.

3) Підготовлено позицію НПУ по проекту Закону України «Про внесення змін до ст. 43 «Закону України «Про нотаріат»» № 5224 від 04 жовтня 2016р.

Виконавці: Робота над проектом документу здійснена **Ольгою Оніщук;**

Мета: Підтримати вищевказаний законопроект № 5224, оскільки він приводить Закон України «Про нотаріат» у відповідність Закону України № 1474-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, спрямованих на лібералізацію Європейським Союзом візового режиму для України».

4) Підготовлено зауваження та пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо єдиної правової долі земельної ділянки та розміщеного на ній об'єкта нерухомості.» № 2027а.

Взято участь в узгоджувальній нараді Комітету ВРУ з питань аграрної політики та земельних відносин по роботі над даним законопроектом.

Виконавці: Робота над проектом документу та участь в узгоджувальній нараді здійснена **Ольгою Оніщук**;

Мета: Надати детальне обґрунтування неможливості застосування норми у прийнятій в першому читанні редакції, оскільки проект цього Закону суперечить Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», ст.ст. 125, 126, 131, 132 Земельного кодексу України, ст.ст. 4, 11, 182, 328, 334, 639 Цивільного кодексу України.

5) Здійснено Експрес-аналіз Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності» у форматі питання – відповідь.

Виконавці: Робота над проектом документу здійснена членами Комісії – **Юлією Петутіною, Ольгою Оніщук, Інною Бернацькою, Денисом Сейдалієвим, Оленою Кирилюк, Юрієм Пилипенко, Юрієм Бадаховим, Мариною Зеніковою, Ганною Валігурою, Тетяною Щербак** спільно з Комісією НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності.

Мета: Надання нотаріусам відповідей на питання, які виникли в зв'язку із складністю нових норм Закону, короткий аналіз змін, акцентуалізація на головних, тлумачення їх для запровадження єдиної нотаріальної практики у застосуванні нових норм, підготовка матеріалу, з яким нотаріуси зможуть швидко відпрацювати нову редакцію закону, а також використовувати його в якості “пам'ятки”.

б) Підготовлено таблицю розмірів адміністративного збору за державну реєстрацію прав та їх обтяжень із наданням інформації (з урахуванням змін до статі 34 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”, внесених Законом України від 06.12.2016 № 1774-VIII, які набули чинності 01 січня 2017 року (далі - “Закон”) із роз'ясненням щодо нарахування адмін.збору.

Виконавці: Робота над проектом документу здійснена **Юрієм Пилипенко, Анною Валігурою.**

Мета: Допомога нотаріусам у вивченні питання щодо правильного нарахування розміру адміністративного збору, а також що є “пам'яткою” та настільним “помічником” нотаріуса.

7) Підготовлено законопроект «Про внесення змін до ст. 9 ЗУ "Про виконавче провадження".

Виконавці: Робота над проектом документу здійснена **Денисом Сейдалієвим**;

Мета: Необхідність такого законопроекту викликана тим, що ст. 9 вищевказаного Закону містить ряд недоліків: 1. до органів, що здійснюють реєстрацію майна, державних реєстраторів речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, звертаються не з метою вчинення правочину щодо відчуження у будь-який спосіб майна, а з метою реєстрації права, з метою вчинення правочину звертаються виключно до нотаріуса; 2. при виконанні обов'язків визначених в статті, нотаріусами порушується ст.8 ЗУ "Про нотаріат" 3. у нотаріуса не може бути інформації про накладення арешту виконавцем на кошти боржника; 4. не передбачено надсилання постанови про арешт державним реєстраторам речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Крім того, чинна норма сприймається, як "заготовка" для позбавлення нотаріусів певних повноважень щодо посвідчення договорів також завдяки змінам будуть усунуті порушення ст. 8 і в майбутньому нотаріуси зможуть це використовувати при обґрунтуванні необхідності нотаріального посвідчення інших договорів.

8) Підготовлено текст звернення Нотаріальної палати України до Голови Державної казначейської служби України щодо надання роз'яснень окремих положень Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» по сплаті адміністративного збору.

Виконавці: Робота над проектом документу здійснена **Оленою Кирилюк;**

Мета: Отримання нотаріусами додаткових роз'яснень щодо застосування окремих норм законодавства у зв'язку із набранням чинності змін до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 03.11.2016 року, якими було внесено зміни в порядок визначення розміру та сплати адміністративного збору за проведення реєстраційних дій та за надання інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

9) Підготовлено текст звернення до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя про надання роз'яснень щодо порядку нарахування та сплати єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування приватними нотаріусами.

Виконавці: Робота над проектом документу здійснена **Мариною Зеніковою;**

Мета: Отримання відповіді-роз'яснення для однакового застосуванням нотаріусами та контролюючими органами норм чинного законодавства з даного питання.

10) Підготовлено заперечення на законопроект № 5320 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо оформлення спадщини у селищах міського типу)".

Виконавці: Робота над проектом документу здійснена Світлою Дунаєвською, Юлією Петутіною, Денисом Сєйдалієвим;

Мета: Довести законодавцю, що нотаріуси це єдині в державі фахівці, які зможуть гідно виконати роботу по оформленню спадкових справ, оскільки нотаріус є єдиним суб'єктом, який має належний професіоналізм, незалежність та неупередженість у питанні оформлення спадщини, що забезпечується підвищеними вимогами для отримання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, у порівнянні з посадовими особами органів місцевого самоврядування у селищах міського типу та сільських населених пунктах.

11) Здійснено доповнення до Експрес-аналізу Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державної реєстрації прав на нерухоме майно та захисту прав власності» (Закон 1666 у форматі питання - відповідь).

Виконавці: Робота над проектом документу здійснена Юлією Петутіною та Юрієм Пилипенко спільно з Комісією НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності.

Мета: Надання нотаріусам відповідей на питання, які виникли в зв'язку із складністю нових норм Закону, завдяки яким формується єдина практика.

12) Підготовлено текст звернення до Міністерства юстиції України з питання не допустимості примушення нотаріусів до обов'язкової підписки на бюлетень «Офіційний вісник України».

Виконавці: Робота над проектом документу здійснена Денисом Сєйдалієвим;

Мета: Захист законних прав та інтересів нотаріусів, оскільки чинне законодавство не передбачає обов'язкової вимоги забезпечення нотаріусів інформаційним бюлетенем «Офіційний вісник України» на 2017 рік.

13) Підготовлено заперечення на Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, перебувати на окупованій території № 5415 від 17.11.2016»

Виконавці: Робота над над проектом документу здійснена Юлією Петутіною та Денисом Сєйдалієвим;

Мета: Відхилення законопроекту, оскільки він протирічить Конституції України, внутрішньому чинному законодавству України та нормам міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України і які є частиною національного законодавства України.

14) Напрацьовано правову позицію щодо застосування норм діючого законодавства при передачі нотаріусами реєстраційних справ, документів, що були видані, оформлені або отримані ними під час проведення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно суб'єктам державної реєстрації прав, які забезпечують їх зберігання.

Виконавці: Робота над над проектом документу здійснена **Інною Бернацькою, Оленою Кирилюк, Юлією Петутіною** спільно із Комісією НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності.

Мета: Однакове застосування норм чинного законодавства, що регулює питання передачі нотаріусами реєстраційних справ.

15) Підготовлено текст звернення до Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Про надання правового висновку у зв'язку із внесенням змін до нормативно-правових актів щодо нарахування та сплати єдиного внеску:

Виконавці: Робота над даним зверненням здійснена **Мариною Зсніковою;**

Мета: Отримання правового висновку, що стане основним підґрунтям для напрацювання позиції НПУ з даного питання та надасть можливість однакового застосуванням нотаріусами та контролюючими органами норм чинного законодавства.

16) Підготовлено законопроект, спрямований на виконання резолюції Чергового З'їзду нотаріусів України від 23.09.2016р. "Про націоналізацію авторських прав на ДРРП".

Виконавці: Робота над над проектом документу здійснена **Валентином Войтовським та Оленою Кирилюк;**

Мета: Захист національних інтересів, економічної самостійності України, посилення інформаційної безпеки України, виходячи з положень статті 41 та пункту 36 частини першої статті 85 Конституції України.

17) Підготовлено пропозицій НПУ до законопроекту 3665 "Про медіацію" до другого читання.

Виконавці: Робота над над проектом документу здійснена **Оленою Кирилюк;**

Мета: Розширення повноважень нотаріусів. Пропозиції полягають у включенні до змісту законопроекту норм, які б через внесення змін до спеціального Закону України «Про нотаріат» покладали на нотаріусів функції з медіації.

18) НА ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ РАДИ НПУ від 28.11.2016р. Проведені робочі зустрічі із Комітетом ВР з питань правової політики та правосуддя, Адміністрацією Президента України, Міністерством

економіки, кафедрою цивільного права Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

Виконавці: Ольга Оніщук, Олена Кирилюк та Голова Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності Дмитро Кирилюк.

Мета: Не допустити скасування Указу Президента України від 10 липня 1998 року №762 та залишити чинним мінімальний розмір плати за вчинення нотаріальних дій.

19) Підготовлено проекти змін до нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Комісії з розгляду скарг у сфері державної реєстрації МЮУ. А саме до Постанови КМУ від 25 грудня 2015 р. № 1128 Про затвердження Порядку розгляду скарг у сфері державної реєстрації та Наказу МЮУ від 12.01.2016 № 37/5 Про затвердження ПОЛОЖЕННЯ про Комісію з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації.

Виконавці: Робота над над проектами документів здійснена Валентином Войтовським;

Мета: Дані напрацювання необхідні для об'єктивного застосування санкцій до нотаріусів в сфері державної реєстрації, які передбачають введення до складу комісії мінімум 2х нотаріусів (за аналогією з ВКК), унормування положень стосовно повідомлення скаржника, суб'єкта оскарження про дату, час та місце проведення засідання; використання ДРРП та ЄДР ЮО ФО та ГО шляхом безпосереднього доступу в роботі комісії; інші новели спрямовані на забезпечення гласності, прозорості та відкритості роботи комісії; унормування положень стосовно надсилання копій прийнятих рішень за результатами роботи комісії, тощо.

20) Підготовлено законопроект про внесення змін до Кримінального кодексу України;

Виконавці: Робота над проектом документа здійснена Денисом Сейдалісвим;

Мета: Забезпечення захисту нотаріусів та їх близьких родичів. Існує нагальна необхідність доповнення існуючих статей Кримінального кодексу України з метою захисту життя, здоров'я, майнових прав нотаріусів під час виконання ними професійних обов'язків.

21) Здійснено комплекс заходів, спрямованих на збереження норми чинного законодавства, яка регулює мінімальну межу плати за вчинення нотаріальних дій.

• Підготовлено Заперечення на проект Указу Президента України «Про визнання таким, що втратив чинність, Указу Президента України від 10 липня 1998 р. № 762»

• Проведено ряд переговорів із народними депутатами, представниками Кабінету Міністрів України та Адміністрації Президента.

• Взято участь у підготовці та проведенні прес-конференції Інтерфакс.

Виконавці: Робота над проектом документу здійснена Ольгою Оніщук, Юрієм Бадаховим, Анною Валігурою, Валентином Войтовським, Денисом Сейдалієвим та Головою Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності Дмитром Кирилюком.

Мета: Не допустити скасування Указу Президента України від 10 липня 1998 року №762 та залишити чинним мінімальний розмір плати за вчинення нотаріальних дій.

4.7. Комісія з міжнародного співробітництва НПУ

На виконання положень, передбачених Законом України «Про нотаріат», Статутом Нотаріальної палати України, «Положення про Комісію Нотаріальної палати України з міжнародного співробітництва, а також Плану роботи на 2016 рік, діяльність Комісії спрямовувалась на подальший розвиток співробітництва з МСЛН, розширення двостороннього співробітництва з нотаріатами-членами МСЛН для обміну досвідом з актуальних питань нотаріальної практики.

Співробітництво з МСЛН

В рамках участі делегатів НПУ у роботі органів МСЛН взято участь в:

- засіданні Комісії із соціального захисту нотаріусів (травень 2016 р., м. Кіто, Еквадор);

- позачерговій Асамблеї нотаріатів – членів МСЛН (травень 2016 р., м. Кіто, Еквадор);

- 1-му міжнародному симпозиумі «Траст і довіра: передача спадщини» (вересень 2016 р., Маврикій, Республіка Маврикій);

- засіданнях Комісії із соціального захисту нотаріусів та Комісії з нотаріальної деонтології, черговій Асамблеї нотаріатів – членів МСЛН та 28-му Міжнародному конгресі нотаріату (жовтень 2016 р., Париж, Франція);

- пленарній сесії Комісії з європейських справ (листопад 2016 року, м. Барселона, Іспанія).

Організовано відбір та виїзд 3-х молодих нотаріусів на навчання у 5-му випуску Міжнародного університету нотаріусів (м.Рим, Італія).

Виїзди представників НПУ на міжнародні заходи МСЛН оформлено відповідними звітами.

Здійснено низку організаційних заходів із забезпечення та проведення 26 вересня 2016 року підготовчого візиту делегації Комісії з міжнародного нотаріального співробітництва МСЛН у складі 4-х осіб, на чолі з головою КМНС Мішелем Мерлотті.

Здійснено низку організаційних заходів із забезпечення та проведення з 13 по 15 листопада 2016 року другого візиту делегації Комісії з міжнародного нотаріального співробітництва МСЛН у складі 5-и осіб, на чолі з головою КМНС Мішелем Мерлотті з метою експертизи Нотаріальної палати України щодо виконання критеріїв, що висуваються до нотаріатів латинського типу.

Визначено кандидатури від НПУ до складу Генеральної ради МСЛН, а також Комісії з європейських справ, Комісій з тем і конгресів, Комісії із соціального захисту нотаріусів та Комісії з деонтології МСЛН на наступний термін скликання (2017-2019 р.р.) та направлено до Секретаріату МСЛН необхідні документи стосовно запропонованих кандидатів для подальшого затвердження на наступному засіданні керівних органів.

Водночас, протягом звітнього періоду КМС продовжувала інформаційно-аналітичну роботу, що проводилась в рамках дослідницької діяльності Робочих груп Комісії з європейських справ МСЛН. Зокрема, підготовлено, оновлено та надіслано на адресу секретаріату МСЛН значні масиви інформації для їх використання у таких дослідженнях: *«Спадкування в Європі»*, *«Європейський регламент про спадкування з іноземним елементом і треті країни»*, *«Купівля нерухомого майна в Європі»*, *«Страхування професійної цивільної відповідальності нотаріуса»*. *«Нотаріуси – пенсіонери»*.

Крім того, КМС взяла активну участь у спільному проєкті Ради нотаріатів ЄС, КЄС МСЛН і фонду IRENE щодо підготовки до видання консультативного довідника для нотаріусів з питань *національного законодавства європейських країн у сфері спадкового права*, а також захисту *уразливих груп населення*.

Двостороннє співробітництво

В рамках розвитку двостороннього співробітництва з нотаріатами – членами МСЛН та з метою вивчення передового європейського досвіду, взято активну участь в організації НПУ 7 квітня 2016 року міжнародної науково-практичної конференції на тему «Національні і міжнародні стандарти становлення професії нотаріуса: тенденції і перспективи розвитку», забезпечено присутність представників іноземних органів юстиції і керівників нотаріатів Німеччини, Литви, Грузії та проведено обмін думками з актуальних проблем нотаріальної діяльності.

Організовано участь та виїзд делегації НПУ на міжнародну конференцію, присвячену 20-річчю Нотаріату Грузії «Соціальна роль

нотаріату», що відбулася у Тбілісі з 10 по 12 червня 2016 року, під час якої новообраний керівник Палати був представлений керівництву МСЛН, а також присутнім главам іноземних делегацій.

З метою вдосконалення договору обов'язкового страхування професійної відповідальності нотаріусів та вивчення іноземного досвіду з цього питання, проведено низку заходів щодо встановлення контактів з представниками страхових фондів Німеччини та організовано зустріч іноземців з представниками української страхової компанії UNICA, яка відбулася 16.08.2016 у приміщенні НПУ.

Організовано участь та виїзд делегації НПУ на міжнародну конференцію, присвячену 450-річчю професії нотаріуса у Литві, яка відбулася 1 та 2 грудня 2016 року у м. Вільнюсі. Від України в роботі конференції взяли участь Віце-президент НПУ - Ольга Оніщук та член Комісії НПУ з питань міжнародного співробітництва - Сабріна Сибіга.

Для сприяння у налагодженні практичної взаємодії з колегами та громадянами іноземних країн з питань професійної діяльності, підготовлено та розміщено на сайті НПУ списки та контактні дані українських нотаріусів, що володіють іноземними мовами.

4.8. Комісія Нотаріальної палати України з питань запобігання та протидії кіберзлочинності

Комісія НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності, яка була створена згідно Резолюції Позачергового з'їзду нотаріусів, що відбувся 22-23 квітня 2016 року, протягом 2016 року вживала оперативних заходів, проводила аналітично – методичну роботу тощо з метою реалізації покладених на комісію задач по запобіганню кіберзлочинності в діяльності нотаріату України та несанкціонованому втручанню до роботи державних реєстрів зокрема.

Враховуючи чисельні випадки несанкціонованого втручання у роботу державних реєстрів шляхом надсилання шкідливого програмного забезпечення на офіційні електронні адреси нотаріусів, що надавало можливість віддаленого керування за допомогою логінів та паролів нотаріусів, і, як наслідок, неправомірно (безпідставно) здійснювати реєстраційні дії, необхідно було терміново вживати заходів, які б допомогли якісно вплинути на інформаційну безпеку в сфері нотаріату. Адже ситуація, що склалась, практично нівелювала гарантії законності діяльності нотаріату як інституції, якій делеговано пріоритетні функції державної реєстрації визначальних прав громадянського суспільства: речових прав на нерухоме майно та гарантій ведення бізнесу.

Так, одним із першочергових завдань було доведення серйозності проблеми до широкого загалу нотаріусів та формування необхідної правої культури дотримання правил інформаційної безпеки при роботі з державними реєстрами. Комісією за результатами першого засідання, яке відбулося у травні 2016 року, комісією було розроблено методичні рекомендації, як запобігти несанкціонованому втручанню та які оперативні заходи, як юридичні, так і технічні, необхідно вживати в випадку виявлення несанкціонованого втручання. Такі методичні рекомендації були розміщені на офіційному сайті НПУ та направлені до відома та розповсюдження головам територіальних відділень НПУ і передані у НАІС.

По-друге, постійно проводилась робота з консолідації потерпілих нотаріусів, відпрацювання єдиної правової позиції, зокрема, здійснювалась співпраця з кіберполіцією як в регіонах, так і ГУ Нацполіції, що допомогло об'єднати порушені кримінальні справи за випадками несанкціонованого втручання до державних реєстрів в одне провадження та вжити конкретних заходів з відновлення порушених прав в результаті неправомірних реєстраційних дій, а саме, накладення арештів в рамках кримінального провадження на майно, яке стало об'єктом злочинного посягання. Також проведено зустрічі з представниками судової влади та сформована позитивна судова практика при розгляді позовних заяв до нотаріусів, що є потерпілими від несанкціонованого втручання, про визнання їх дій неправомірними, а саме про відмову у задоволенні таких позовів.

По-третє, було проведено ряд робочих зустрічей з представниками НАІС, спрямованих на покращення роботи державних реєстрів, висловлено чисельні письмові пропозиції та зауваження. За результатами такої співпраці з НАІС було знайдено компроміс з демонополізації захищених носіїв, зменшено їх вартість та розширено можливості використання: з двох реєстрів, як це було заявлено спочатку, до роботи з усіма реєстрами. Наразі, проводиться роз'яснювальна робота з колегами про необхідність якнайшвидшого використання саме захищених носіїв. Розроблено Алгоритм дій, пов'язаних з переходом нотаріусів до використання захищених носіїв ключів входу у державні реєстри України.

Комісією також досягнуто значного прогресу щодо можливості підключення до Державного земельного кадастру – відтепер це коштує 3000 гривень на рік, що надасть змогу широкому загалу нотаріусів ефективного здійснювати функції державного реєстратора прав на нерухоме майно, оперативно використовуючи данні державного земельного кадастру.

По-четверте, на засіданні Комісії, що відбулось скайп – зв'язком 01 листопада 2016 року, було прийнято рішення розширити повноваження та задачі комісії, не обмежуючись лише діяльністю в сфері комп'ютерної та інформаційної безпеки, а роботою та функціонуванням державних реєстрів

взагалі, включаючи всі аспекти, в тому числі і юридичні. Так, триває постійна консультативна робота з колегами, в тому числі через повідомлення в офіційній групі Фейсбук.

По-п'яте, члени комісії приймають активну та безпосередню участь у створенні якісно нового Веб-сайту Нотаріальної плати та закритої інформаційної системи НПУ, що надасть додаткових зручностей для користувачів. Знайдено підрядника, сформовано технічне завдання, наразі здійснюється апробація створеного продукту.

По-шосте, здійснювалась робота з поширення проблеми несанкціонованого втручання в роботу державних реєстрів під «правильним кутом» в засобах масової інформації.

По-сьоме, Комісією розроблено технічні умови та успішно протестовано програму для електронного голосування нотаріусів, а також інструкцію щодо її використання. Двічі нотаріусами Київського відділення НПУ вже було використане електронне голосування для виборів представників в Раду НПУ та Київське відділення НПУ.

Члени Комісії взяли активну участь у підготовці Чергового з'їзду нотаріусів, який відбувся 23 вересня 2016 року, шляхом його технічного забезпечення. Створивши електронну презентацію, Комісія допомогла наглядно продемонструвати зміни та прогресу роботи НПУ, які були використані у звіті Президента НПУ на черговому з'їзді НПУ, за перші 100 днів президентства.

Створено сервіс збору електронно біографічних довідок, які заповнюються членами Ради НПУ, а також Головами та членами комісій НПУ. В подальшому ці відомості будуть опубліковані на новому веб-сайті НПУ.

По-восьме, протягом останніх трьох місяців комісією надана юридична допомога нотаріусам, які були з не об'єктивних обставин відключені від АРМ ДРРП «Реєстрація») так і від реєстрів через браузер (UnityBase або UB), від Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань за результатом розгляду скарг до Комісії міністерства юстиції з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації.

Члени комісії ведуть постійний моніторинг фактів розміщення негативної інформації про нотаріат в мережі інтернет, у різі виявлення комісія повідомляла оперативно НПУ про такі випадки та проводила роботу направлену на видалення інформації з мережі інтернет.

Завдяки діяльності комісії НПУ може замовляти програмне забезпечення в рамках Програми технологічної підтримки неприбуткових організацій України TechSoup Ukraine.

4.9. Комісія Нотаріальної палати України з розвитку фізичної культури, спорту, творчості та мистецтва

13 - 15 травня проведено тренувальний збір, збірної команди нотаріусів України з футболу, баскетболу, тенісу та легкої атлетики в рамках підготовки до нотаріальної Олімпіади в Польщі в м. Біла Церква Київської області.

03 - 05 червня збірна команда нотаріусів України приймала участь в нотаріальній Олімпіаді в Польщі і зайняла II загальнокомандне місце.

02 - 04 вересня проведено Спартакіаду серед членів Нотаріальної палати України в м. Мелітополі Запорізької області.

18 - 20 листопада проведено п'ятий міжнародний турнір з міні-футболу в м. Києві.

Підготовлено план заходів Комісії Нотаріальної палати України з розвитку фізичної культури, спорту, творчості та мистецтва на 2017 рік.